

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : งานพัฒนาชนบทขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ปฏิบัติงานในภาคเหนือ
กับการพึ่งตนเองของชุมชน

ชื่อผู้เขียน : นายธีรพล สุวรรณรุ่งเรือง

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

ผศ.ดร. ดุสิต ดวงสา	ประธานกรรมการ
รศ.ดร. ชูเกียรติ ลีสุวรรณ	กรรมการ
รศ.ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง งานพัฒนาชนบทขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ปฏิบัติงานในภาคเหนือกับการสนับสนุนการพึ่งตนเองของชุมชน เป็นการศึกษาถึงแนวคิด และกระบวนการทำงานพัฒนาขององค์กรพัฒนาเอกชน และผลของการสนับสนุนการพึ่งตนเองที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนจากการทำงาน ขององค์กรพัฒนาเอกชน ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) การศึกษาข้อมูลในระดั บมหาภาค เพื่อประมวลกระแสแนวคิดในการพัฒนา ปรัชญาการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และพัฒนา การขององค์กรพัฒนาเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนา 2) การศึกษาถึงแนวคิดและ กระบวนการในการทำงานพัฒนาชนบทขององค์กรพัฒนาเอกชนในภาคเหนือ และ 3) การศึกษาถึง ผลกระทบในการสนับสนุนการพึ่งตนเองที่เกิดขึ้นในระดับชุมชน ที่องค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้าไปร่วม ทำงานพัฒนา

ผลของการศึกษาพบว่า ปรากฏการณ์ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย มีสาเหตุหลัก เนื่องจากทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จเติบโต และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นด้านหลัก และการเข้ามามีบทบาทในงานพัฒนาสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน เกิดขึ้นเนื่องจากการที่คนกลุ่มหนึ่งได้เห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม จากทิศทางและนโยบายการพัฒนารัฐ ดังกล่าวข้างต้น จึงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการคลี่คลายสถานการณ์ปัญหา ตามแนวทางที่คิดว่า น่าจะสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด ซึ่งในการเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนา องค์กรพัฒนาเอกชนได้แสดงบทบาทที่สำคัญใน 3 ระดับคือ 1) การมีส่วนร่วมในงานพัฒนาของประชาชน ในระดับหมู่บ้าน ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญคือ การสนับสนุนให้เกิดการแก้ไขปัญหในระดับพื้นฐาน การสร้างกองทุนชุมชน การเสริมกระบวนการในการเรียนรู้ประสบการณ์ บทเรียนในการแก้ไขปัญห ซึ่งกันและกันของชุมชน 2) บทบาทในการแสวงหาทางออกและทางเลือกในการแก้ไขปัญหของประชาชน 3) บทบาทในการผลักดันเชิงนโยบาย เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและทิศทางการพัฒนาที่เอื้อประโยชน์และสอดคล้องกับปัญหาของคนส่วนใหญ่ ในประเด็น ปรัชญา แนวคิดและกระบวนการทำงานพัฒนาขององค์กรพัฒนาเอกชนพบว่า องค์กรพัฒนาเอกชนส่วนใหญ่มีปรัชญาของการพัฒนาที่ยึดเอาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และมีความเชื่อร่วมกันว่า การพัฒนาจะต้องมาจากรากฐานของชุมชน ดังนั้นกระบวนการในการทำงานพัฒนาจึงเน้นการพัฒนาแบบจากล่างขึ้นบน ซึ่งอาจจะมีวิธีการในการเข้าสู่ปัญหาที่แตกต่างกันออกไปตามความสนใจ และความถนัดของแต่ละองค์กร แต่โดยเป้าหมายแล้วพบว่าองค์กรพัฒนาเอกชนมีเป้าหมายที่ร่วมกันคือ การมุ่งให้เกิดการอยู่ดีกินดี และการพึ่งตนเองของชุมชน สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนในการสนับสนุนการพึ่งตนเองของชุมชน พบว่าจากการดำเนินกิจกรรมใน 3 ระดับ คือ ระดับครอบครัว ระดับกลุ่ม และระดับเครือข่าย ผลของการดำเนินกิจกรรมในแต่ละระดับ ได้สะท้อนภาพของการพึ่งตนเองใน 3 ด้านคือ 1) การพึ่งตนเองในด้านเศรษฐกิจ 2) การพึ่งตนเองในด้านอำนาจในการตัดสินใจ และ 3) การพึ่งตนเองในเชิงมิติทางวัฒนธรรม

Thesis Title : Rural Development Work of Non-Governmental
Organizations Operating in the Northern
Region and Community Self-Reliance

Author : Mr. Theerapol Suwanrungroeng

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee :

Assist.Prof. Dr.Dusit Duongsaa Chairman

Assoc.Prof. Dr.Chukiat Leesuwana Member

Assoc.Prof. Dr.Cherdla Soontornvipart Member

ABSTRACT

This research is a study of the ideas and the processes of Non-Governmental Organizations development work. It also studies the result of the self-reliance produced at community level which is a result of the work of the Non-Governmental Organizations.

This study is divided into three parts as follows: First, the study of data at the Macro level in order to synthesize current thinking on ideas regarding development. Second, the study of ideas and processes of rural development works of the Non-Governmental

Organizations in Northern Thailand. Third, the study of the effects of encouraging community self-reliance by participating of the Non-Governmental Organizations in development works.

The results of this study show that several problems which have occurred in Thai society came from the direction of development which has emphasized the growth and expansion of the economy as its primary principle. The fact that more concerned people have recognized problems occurring within Thai society caused by the direction development policy of the government, has prompted Non-Governmental Organizations to desire playing a role in the alleviation of the problems. The participation of Non-Governmental Organizations has demonstrated importance on three levels: 1) participation in community development at the village level to solve basic problems, build community funds, support a procedure for community people to exchange and learn from each other and to work together to solve problems; 2) finding solutions and alternatives when working to solve community problems; 3) placing pressure on policy makers in order to encourage modification and adaptation of policy so that it reflects the needs of the majority. With respect to the philosophy and application of Non-Governmental Organizations development works, an approach centered on people is normally followed. Additionally, there is a belief that development must emanate from the grassroots level of society. As a result, development strategies structured from

the bottom up are emphasized. This method allows for different organizations to approach different development problems, each according to its interests and skills. Overall, though, it has been found that the Non-Governmental Organizations share a common goal, that of better living on the part of the population coupled with self-reliance. Non-Governmental Organizations working to encourage self-reliance can affect development at 3 levels, those of the family, the group and the network. The result of the interventions at the respective levels reflects on self-reliance in three ways: 1) economic self-reliance; 2) decision making empowerment and; 3) cultural self-reliance.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved